

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. відділу докторантури та аспірантури

О. М. Волков

«26»

2022 р.

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ»

Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Кафедра	українознавства

Одеса – 2022

Розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Наукова комунікація»

Розробник: Варинська Алла Михайлівна, к. філол. н., професор кафедри українознавства

Силабус схвалено на засіданні кафедри українознавства Національного університету «Одеська морська академія»

Протокол від «25» серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри Варинська А.М.

Секретар кафедри Кравец І. В.

Гарант ОНП Сенько О.В.

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Наукова комунікація» є формування наукової комунікативної компетентності аспірантів, опанування основами наукового стилю, «набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою»¹

Мова навчання — українська.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності та результати навчання за освітньою програмою

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, опрацьовувати наукову літературу з управління та адміністрування та ефективно використовувати нову інформацію з різних джерел.

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми менеджменту державною та англійською мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

Кількість кредитів ЄКТС: **2**

Статус дисципліни *обов'язкова*

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Завдання навчальної дисципліни:

- формування академічної мовної/мовленнєвої компетенції;
- опанування наукового стилю сучасної української літературної мови;
- ознайомлення з алгоритмічними приписами наукової роботи;
- ознайомлення зі структурою та мовними засобами побудови наукового тексту;
- опанування стандартних зворотів для написання наукової статті, доповіді, кандидатської дисертації;

- освоєння стандартів оформлення цитування та бібліографії;
- формування термінологічної компетенції на базі фахової мови;
- засвоєння правил мовного етикету наукового спілкування;
- здобуття навичок оформлення результатів власного наукового дослідження українською мовою;
- здобуття навичок ведення наукового діалогу/наукової дискусії;
- здобуття навичок публічного виступу з науковою доповіддю.

Програмні результати навчання

Аспіранти повинні знати:

- основні види наукових комунікацій, їх значення у професійній практиці;
- жанрові різновиди наукового стилю української літературної мови;
- форми репрезентації професійного наукового тексту;
- структуру наукового дискурсу, властивості і структурно-сміслові компоненти наукових текстів;
- технології роботи з науковим текстом;
- мовні особливості наукового стилю;
- вимоги до мовного оформлення наукових текстів: тез, статті, кандидатської дисертації;
- лексичні звороти на позначення змістових елементів наукового тексту;
- загальнонаукову та професійну термінологію;
- правила оформлення цитування в науковому тексті;
- правила оформлення бібліографії до наукової роботи;
- мовний науковий етикет;
- вимоги до публічного виступу та наукової дискусії.

Аспіранти повинні вміти:

- вільно будувати свою мовну/мовленнєву поведінку у науковій сфері;
- додержуватися етичних норм у науковій комунікації;
- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово з дотриманням нормативно-стильових вимог;
- презентувати наукову інформацію у писемній комунікації;
- застосовувати на практиці знання побудови наукових текстів відповідно до основних видів і жанрів наукових комунікацій;
- послуговуватися алгоритмами створення наукового тексту: плану, тез, статті, анотації, рецензії;

- формулювати мету, актуальність, проблему наукової роботи, репрезентувати змістові елементи тексту;
- послуговуватися професійною термінологією;
- користуватися словниками, довідниками та стандартами;
- оформлювати цитування та бібліографію у науковій роботі.
- спілкуватися, дотримуючись культури наукової комунікації та правил мовного етикету;
- презентувати наукову інформацію в усній комунікації;
- добирати потрібні аргументи для обґрунтування наукової інформації;
- вести наукову бесіду/дискусію;
- виступати з науковою доповіддю.

Аспіранти повинні володіти:

- алгоритмом створення наукового тексту;
- навичками письмової/усної презентації наукового тексту.

3. ПРОГРАМА, СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)		
	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)
Тема 1. Наукова комунікація: засади, форми, види та ознаки	2	2	
Тема 2. Нормативно-стильові засади наукової комунікації	2	2	
Тема 3. Писемна наукова комунікація. Термінологічний апарат наукового дискурсу.	2	2	
Тема 4. План і тези як важливий засіб організації розумової праці науковця.	2	2	
Тема 5. Анотування наукових текстів.	2	2	
Тема 6. Реферат як жанр академічного письма. Реферування наукових текстів.	2	2	
Тема 7. Стаття як самостійний науковий твір. Алгоритми до написання наукової статті.	2	2	
Тема 8. Рецензія як критичне осмислення наукової праці.	2	2	
Тема 9. Усна наукова комунікація. Культура наукового спілкування.	2	2	
Тема 10. Публічний виступ.	2	2	
Всього аудиторних годин	20	20	-
Самостійна робота (години) з них на виконання індивідуального завдання **		40	
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни		60	

4. АНОТАЦІЇ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема, скорочений зміст практичного заняття	Література, інформаційні джерела
1.	<p>Тема 1. Наукова комунікація: засади, форми, види та ознаки</p> <p>Принципи наукової комунікації. Академічна свобода. Академічна добросесність. Засади наукової комунікації. Форми наукових комунікацій Види та жанри наукових комунікацій Мовна компетенція як невід'ємна складова й обов'язкова ознака освіченості та професіоналізму науковця Мова науки як засіб формування культури особистості науковця-дослідника. Законодавчі основи професійної комунікації.</p>	<p>1.Лист. Рекомендації МОН України. Стосовно Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо). URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v8681729-18</p> <p>2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ, 2004. С. 27-51. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004078</p> <p>3. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Ділова українська мова : конспект лекцій. Одеса, 2019. С. 5-22, 181-194.</p> <p>4. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навчальний посібник з алгоритмічними приписами. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ, 2009. С.7-23.</p> <p>5. Холявко І.В. Культура наукової мови: навч. посіб. Глухів, 2016. URL : http://library.gnpu.edu.ua/books/Scientific%20language/Content.htm</p>
2.	<p>Тема 2. Нормативно-стильові засади наукової комунікації</p> <p>Поняття стилю сучасної української літературної мови. Науковий стиль української мови: призначення, сфера використання, особливості. Різновиди наукового стилю. Мовні особливості наукового стилю.</p>	<p>1.Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Ділова українська мова : конспект лекцій. Одеса, 2019. С. 22-41, 181-194..</p> <p>2. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Українська мова (за професійним спрямуванням). Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні : навч. посіб. Одеса, 2019. С. 5-82.</p> <p>3. Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Кримець О. М. Фахова українська мова : навч. посіб. Київ, 2008. С.30-46.</p> <p>4. Галузинська Л.І., Науменко Н.В., Колосюк В.О. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. К., 2008. С.34 — 71.</p> <p>5. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. 3 алгоритмічними приписами. - 2-ге вид., перероб. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2009. - С. 19-26, 184-189, 194-203, 195-301.</p> <p>6. Холявко І.В. Культура наукової мови: навч. посіб. Глухів, 2016. URL: http://library.gnpu.edu.ua/books/Scientific%20language/Chapter%202/Part_1.htm</p> <p>7. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення : навч. посіб. Київ, 2008. С. 532-536. URL: http://znaymovu.blogspot.com/2011/12/blog-post_6065.html</p>
3.	<p>Тема 3. Писемна наукова комунікація. Термінологічний апарат наукового дискурсу</p> <p>Структура та ключові характеристики наукового тексту.</p>	<p>1.Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Ділова українська мова : конспект лекцій. Одеса, 2019. С. 127-146.</p> <p>2. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Українська мова (за професійним спрямуванням). Науковий стиль і його засоби у професійному</p>

	<p>Поняття про науковий дискурс Основні поняття термінознавства. Загальнонаукова і спеціальна термінологія. Вимоги до вживання термінів. Професіоналізми у науковій комунікації. Фахова термінологія в умовах глобалізації. Національне та інтернаціональне у термінології морської галузі. Особливості перекладу термінів. Термінологічні словники української мови.</p>	<p>спілкуванні : навч. посіб. Одеса, 2019. С.37–82. 3. Varynska A. Universal concepts in the Linguamarine picture of the world. <i>Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools</i>. Vol. 26. № 2. 2018. - P. 139-143. URL: file:///C:/Users/np1/Downloads/318-Article%20Text-583-1-10-20180428%20(4).pdf 4. Варинська А. М. Терміносфера морської галузі. Одеська лінгвістична школа: у просторах інтерпретацій: Колективна монографія. Одеса, 2017. - С. 25-33. 5. Varynska A., Kornodudova N. Maritime terminology in the format of international communication. <i>Association agreement: driving integrational changes</i>. Collective monograph. Chicago, 2019. С. 547-566. URL : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3346533</p>
4.	<p>План і тези як важливий засіб організації розумової праці науковця. Поняття “план” і “тези”. Види планів. Правила складання плану і тез. Мовні засоби оформлення інформації</p>	<p>1. Варинська А.М., Корнодудова Н.М. Українська мова (за професійним спрямуванням). Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні : навчальний посібник. Одеса : ОНМА, 2019. С. 5-37. 2. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ, 2009. С.31-123.</p>
5.	<p>Анотування наукових текстів Визначення поняття “анотація”. Елементи структури тексту анотації. Лексико-граматичні конструкції анотації.</p>	<p>1. Варинська А.М., Корнодудова Н.М. Українська мова (за професійним спрямуванням). Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні : навчальний посібник. Одеса : ОНМА, 2019. С. 37-82. 2. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ, 2009. С.130-183.</p>
6.	<p>Реферування наукових текстів. Реферат як жанр академічного письма. Визначення поняття “реферат”. Основні види рефератів. Етапи написання рефератів. Особливості оформлення рефератів. Вимоги до складання рефератів.</p>	<p>1. Варинська А.М., Корнодудова Н.М. Українська мова (за професійним спрямуванням). Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні : навчальний посібник. Одеса : ОНМА, 2019. С. 82-126. 2. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ, 2009. С.183-254.</p>
7.	<p>Стаття як самостійний науковий твір. Алгоритми для написання наукової статті. Вимоги до написання статті. Назва статті. Елементи структури наукової статті. Мотивація актуальності теми та важливості дослідження Історія й сучасний стан розробки питання у науковій літературі. Мета й завдання статті. Виклад суті дослідження у статті. Оформлення висновків, рекомендацій, пропозицій у науковій роботі. Алгоритми для написання наукової статті.</p>	<p>1. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Українська мова (за професійним спрямуванням). Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні : навч. посіб. Одеса, 2019. С. 126-155. 2. Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Кривець О. М. Фахова українська мова. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. С 14 - 22. 3. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ, 2009. С.292-232. 4. Шевчук С.В Українське ділове мовлення : навч. посіб. Київ, 2008. С. 532-536. URL: http://znaymovu.blogspot.com/2011/12/blog-post_6065.html</p>
8.	<p>Рецензія як критичне осмислення</p>	<p>1. Варинська А. М., Корнодудова Н. М.</p>

	<p>наукової праці Мета рецензії. Складові рецензії. Лексико-граматичні засоби для вираження впевненості, припущення, критики.</p>	<p>9. Усна наукова комунікація. Культура наукового спілкування. Науковий діалог як засіб встановлення істини. Жанри та особливості наукової діалогічної взаємодії Риторичні стратегії і тактику у науковій комунікації Культура наукового спілкування. Вербальні та невербальні компоненти спілкування Слухання і його роль у комунікації Український мовний етикет та особливості його функціонування у діалоговій комунікації Гендерні особливості спілкування.</p>	<p>Українська мова (за професійним спрямуванням). Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні : навч. посіб. Одеса, 2019. С. 155-178. 2. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ, 2009. С.254-272.</p> <p>1.Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ, 2004. С. 68-115. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004078 2. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Ділова українська мова : конспект лекцій. Одеса, 2019. С. 146-156, 167-181. 3. Varynska A. M. Dialogue in world integration processes <i>Association agreement: from partnership to cooperation (collective monograph)</i>. Hamilton, Ontario: 2018. P. 22-25. URL: https://eprints.oa.edu.ua/6787/1/Guschuk%20%28Закопане%29.pdf 4. Kutuza, N., & Varynska, A. (2020). Neuropsychophysiological Basis of Communicative Influence. <i>Journal of History Culture and Art Research</i>, 9(1), 107-114. https://doi.org/10.7596/taksad.v9i1.2539 5. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ, 2009. С.286-292. 6. Холявко І.В. Культура наукової мови: навч посіб. Глухів, 2016. URL: http://library.gnpu.edu.ua/books/Scientific%20language/Chapter%206/Part_1.htm</p>
<p>10 Публічний виступ Усне мовлення науковця та його специфіка. Жанри усного наукового монологічного мовлення. Публічний виступ. Виступ з науковою доповіддю. Обговорення виступу</p>	<p>1.Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ, 2004. С. 27-51. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004078 2. Вандишев В.М.Риторика: екскурс в історію вчень і понять: навч. Посібник. Київ,2003. С.155-190. 3.Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ, 2009. С.277-286. 4. Онуфрієнко Г.С. Риторика : навч посіб. К. : Центр учбової літератури, 2008. С. 534-547.</p>		

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях. Вона допомагає набутти навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійного опрацювання аспірантами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Види самостійної роботи:

1. Робота з опрацювання лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення окремих розділів курсу або питань теми, які не були висвітлені під час лекції.
3. Виконання тестів та завдань для вироблення практичних навичок.
4. Робота з підготовки до складання плану.
5. Робота з підготовки до написання тез, анотації, рецензії та статті.
6. Робота з підготовки до публічного виступу.

Перелік тем та питань, винесених на самостійне опрацювання:

№ з/п	Тема та питання для самостійної роботи	Література, інформаційні джерела
1.	<p>Науковий текст.</p> <p>Структура та ключові характеристики наукового тексту. Змістові елементи наукового тексту. Композиція наукової роботи.</p> <p>Лексичні засоби для викладу наукової інформації.</p> <p>Скорочення та аббревіатури у наукових текстах.</p> <p>Цифрові позначення інформації.</p> <p>Цитування в науковому тексті.</p> <p>Бібліографічні стандарти.</p>	<p>1. APA Citation Style. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL : http://nbuv.gov.ua/node/929</p> <p>Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Українська мова (за професійним спрямуванням). Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні : навч. посіб. Одеса : ОНМА, 2012. - С.37-82.</p> <p>Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Кринець О. М. Фахова українська мова. Київ, 2008. С.53 - 62.</p> <p>Галузинська Л.І., Науменко Н.В., Колосюк В.О. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. С. 46 - 51.</p> <p>2. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ, 2009. С.7-27..</p> <p>Національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. URL : http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf</p> <p>Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40). URL : http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/images/phocagallery/2017/Pryklady_DSTU_8302_2015.pdf</p> <p>Холявко І.В. Культура наукової мови: навч. посіб. Глухів, 2016. URL:http://library.gnpu.edu.ua/books/Scientific%20language/Chapter%202/Part_1.htm</p> <p>Певчук С.В. Українське ділове мовлення : навч. посіб. Київ, 2008. С. 532-536. URL: http://znaymovu.blogspot.com/2011/12/blog-post_6065.html</p>
2.	<p>Наукове мовлення та мовний етикет</p> <p>Український мовний етикет та особливості його функціонування в науковій комунікації.</p>	<p>1..Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Ділова українська мова : навч. посіб. Одеса, 2012. С. 146-156.</p> <p>2. Варинська А.М., Корнодудова Н.М. Українська мова (за професійним спрямуванням). Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні : навч. посіб. Одеса,</p>

	<p>Мовна норма як необхідна передумова і складова культури наукової мови. Типи мовних норм.</p> <p>Вибір слова у науковому тексті.</p> <p>Зміст й побудова висловлювань у науковому тексті.</p> <p>Труднощі перекладу наукових текстів.</p> <p>Типові помилки у наукових текстах.</p>	<p>2019. С.132-140.</p> <p>3. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кримець О. М. Фахова українська мова : навч. посіб. Київ, 2008. С.14-30.</p> <p>4. Типологія помилок у науковому тексті: збірник наукових праць / За ред. Симоненко Т. В. Черкаси, 2011. 120 с. URL : http://eprints.cdu.edu.ua/234/1/tupologiya.pdf#page=10</p> <p>5. Токарська А.С., Кочан І.М.Українська мова фахового спрямування для юристів: підруч. Київ,208. С.163-193.</p> <p>6. Шевчук С.В Українське ділове мовлення : навч. посіб. Київ, 2008. С.532-536. URL: http://znaymovu.blogspot.com/2011/12/blog-post_6065.html</p>
3.	<p>Культура наукового спілкування.</p> <p>Культура наукового спілкування.</p> <p>Спілкувальний етикет.</p> <p>Вербальні та невербальні компоненти комунікації</p> <p>Риторичні стратегії і тактику у науковій комунікації.</p> <p>Слухання і його роль у комунікації</p> <p>Імідж ділової людини.</p> <p>Гендерні особливості спілкування.</p> <p>Національні особливості спілкування.</p>	<p>1.Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ, 2004. С. 68-115. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004078</p> <p>2. Вандишев В.М.Риторика: екскурс в історію вчень і понять: навч. Посібник. Київ,2003. С.190-194</p> <p>3. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Ділова українська мова : навч. посіб. Одеса, 2012. С. 167-181.</p> <p>4. Онуфрієнко Г.С. Риторика : навч посіб. К. : Центр учбової літератури, 2008. С. 534-547.</p> <p>5. Токарська А.С., Кочан І.М. Українська мова фахового спрямування для юристів: підруч. Київ,208. С.112-128.</p> <p>6. Холявко І.В. Культура наукової мови: навч посіб. Глухів, 2016. URL: http://library.gnpu.edu.ua/books/Scientific%20language/Chapter%206/Part_1.htm</p> <p>7. Хоменко І.В. Еристика : мистецтво полеміки: навч. посіб. Київ, 2001. С.4-21,</p>
4..	<p>Мистецтво переконання та критики</p> <p>Умови ефективної мовленнєвої комунікації.</p> <p>Мовні засоби переконування.</p> <p>Поняття про аргументацію.</p> <p>Форми аргументації.</p> <p>Логічні основи аргументації і доведення.</p> <p>Поняття про критику. Види критики.</p> <p>Технології комунікативного впливу. Мовні засоби переконування.</p>	<p>1.Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Ділова українська мова : навч. посіб. Одеса, 2012. С. 167-181.</p> <p>2.Онуфрієнко Г. С. Риторика : навч. посіб. Київ, 2008. С.533-265..</p> <p>3. Хоменко І.В. Еристика : мистецтво полеміки: навч. посіб. Київ, 2001. С.21-68,</p> <p>4. Kutuza, N., & Varynska, A. (2020). Neuropsychophysiological Basis of Communicative Influence. <i>Journal of History Culture and Art Research</i>, 9(1), 107-114. https://doi.org/10.7596/taksad.v9i1.2539</p> <p>5. Varynska A. M. Dialogue in world integration processes. <i>Association agreement: from partnership to cooperation (collective monograph)</i>. Hamilton, Ontario: Accent Graphics Communications & Publishing, 2018. P.22-25. URL: https://eprints.oa.edu.ua/6787/1/Guschuk%20%28Закопане%29.pdf</p>

6. ПОЛІТИКА КУРСУ ТА ЦІННОСТІ

Політика курсу при викладанні дисципліни «Наукова комунікація» регламентуються Етичним кодексом університетської спільноти НУ «ОМА», Статутом НУ «ОМА».

Згідно з Етичним кодексом університетської спільноти НУ «ОМА» науковці повинні:

- обстоювати інтелектуальну чесність та нетерпимість до порушення принципів академічної доброчесності;
- дбати про особисту та університетську наукову репутацію;
- підвищувати наукову компетентність;
- розвивати українську наукову й фахову морську термінологію;
- нести моральну відповідальність за вибір тем, методів дослідження, за перебіг дослідницької роботи та за її результати;
- бережливо й обачно ставитися до довкілля, своїми діями чи бездіяльністю не допускати завдання шкоди екології;
- відкрито й об'єктивно висловлюватися про наукові чи етичні проблеми, пов'язані з дослідницькими проектами та їх упровадженням;

Порушенням Етичного кодексу університетської спільноти НУ «ОМА» вважається недотримання академічної свободи та доброчесності, зокрема:

- свідоме поширення хибної чи упередженої інформації щодо наукових досліджень;
- спотворення дослідницьких даних;
- використання наукових та навчально-освітніх матеріалів з недоброчесною метою;
- штучне обмеження академічної свободи членів університетської спільноти;
- використання даних чужих досліджень, методів, гіпотезі положень інших учених, чужих текстів (повністю або частково) без належного зазначення автора та джерела;
- внесення до списку авторів наукової чи навчально - методичної праці прізвищ осіб, які безпосередньо не брали участі в одержанні результатів;
- підроблювання або спотворення даних чи цитат у будь-якій сфері академічної діяльності, підроблювання підписів у документах, зокрема у звітах, угодах, залікових книжках, заявах тощо;
- підготовка на замовлення і/чи продаж академічних текстів (контрольних, курсових, кваліфікаційних робіт, дисертацій і навчальної літератури);
- привласнення академічних текстів, виконаних іншими особами на замовлення.

Реалізуючи своє право на якісну освіту, здобувачі вищої освіти, аспіранти та докторанти усвідомлюють свої морально-етичні зобов'язання дотримуватися правил академічної доброчесності, зокрема,

у навчанні:

- дотримуватися принципів чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності;
- обстоювати цінності академічної доброчесності та дотримуватися її правил в усіх видах діяльності в університетському просторі та за його межами;

в особистій поведінці:

- дотримуватися етичних норм спілкування та співпраці в університетському просторі та за його межами;
- усвідомлювати неприпустимість публічного коментування приватного життя чи особистих якостей здобувачів вищої освіти, викладачів та інших членів університетської спільноти.

Вимоги викладача та взаємодія з аспірантами

Основними вимогами та формами взаємодії викладача навчальної дисципліни «Наукова комунікація» до аспіранту є:

- відвідування аспірантом лекційних занять за розкладом;

- конструктивна підтримка зворотнього зв'язку між аспірантом та викладачем під час лекції; аспірант має вміти виділити ключовий матеріал, грамотно формулювати питання та брати участь в обговореннях;

- схвалюється креативний підхід та інноваційне мислення;

- самостійне опрацювання навчального матеріалу, що виноситься на самостійне опрацювання; у разі виникнення запитань аспірант гарантовано отримує консультацію викладача;

- знання та вміння аспіранта оцінюються за шкалою, визначеною університетом;

- взаємодія викладач-аспірант базується на Етичному кодексі університетської спільноти НУ «ОМА» та морально-етичних засадах взаємоповаги, доброзичливості та коректної поведінки.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється на підставі методів демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною.

Форма підсумкового контролю: **екзамен**

Екзамен передбачає усну відповідь на білет. Білет включає два теоретичних запитання. Перелік питань до екзамену надається аспірантам на початку вивчення дисципліни. На підготовку усної відповіді за екзаменаційним білетом надається 20-30 хвилин.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації
1.	Формування академічної мовної/мовленнєвої компетенції;	Демонстрація універсальних навичок дослідника в усній та письмовій презентаціях результатів власного наукового дослідження українською мовою Вміння вільно будувати свою мовну/мовленнєву поведінку у науковій сфері. Дотримання етичних норм у науковій комунікації.
2.	Знання основних видів і жанрів наукової комунікацій.	Застосування на практиці знання побудови наукових текстів відповідно до основних видів і жанрів наукових комунікацій.
3.	Знання нормативно-стильових основ наукової комунікації.	Спілкування державною мовою як усно, так і письмово з дотриманням нормативно-стильових вимог.
4.	Знання структури наукового дискурсу, властивостей і структурно-сміслових компонентів наукових текстів.	Уміння створювати наукові тексти, виділяти в них структурно-сміслові компоненти, послуговуючись мовними засобами.
5	Знання технології роботи з науковим текстом.	Демонстрація навичок письмової презентації наукової інформації під час комунікації. Уміння послуговуватися алгоритмами створення наукового тексту.
6.	Знання мовних особливостей наукового стилю.	Ефективне використання різних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів.
7.	Знання вимог до мовного	Уміння послуговуватися алгоритмами створення

	оформлення наукових текстів: плану, тез, статті, анотації, рецензії.	наукового тексту: плану, тез, статті, анотації, рецензії. Ефективне використання різних мовних засобів відповідно до жанрових особливостей.
8.	Знання лексичних зворотів на позначення змістових елементів наукового тексту.	Вміння формулювати мету, актуальність, проблему наукової роботи, репрезентувати змістові елементи тексту.
9.	Знання загальнонаукової та професійної термінології.	Демонстрація термінологічної компетенції на базі фахової мови. Вміння послуговуватися професійною термінологією, користуватися словниками, довідниками та стандартами.
10.	Знання правил оформлення цитування в науковому тексті.	Освоєння стандартів оформлення цитування. Вміння оформлювати цитування.
11.	Знання правил оформлення бібліографії до наукової роботи.	Освоєння стандартів оформлення бібліографії. Вміння оформлювати посилання на різні джерела інформації.
12.	Знання мовного наукового етикету.	Уміння спілкуватися, дотримуючись культури наукової комунікації та правила мовного етикету.
13.	Знання вимог до наукової бесіди, дискусії.	Уміння вести наукову бесіду/дискусію, добирати потрібні аргументи для обґрунтування наукової інформації;
14.	Знання вимог до публічного виступу.	Уміння виступати з науковою доповіддю. Демонстрація навичок усної презентації наукової інформації.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Аспірант проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, виявляє творчі здібності.
B	добре	Аспірант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно виконує вправи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
C		Аспірант уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, добирати аргументи для підтвердження думок.
D	задовільно	Аспірант відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних

E		Аспірант володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FХ	не задовільно	Аспірант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

9. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Принципи наукової комунікації. Академічна свобода. Академічна доброчесність.
2. Засади наукової комунікації
3. Форми наукової комунікації.
4. Види та жанри наукових комунікацій
5. Мовна компетенція як невід'ємна складова й обов'язкова ознака освіченості та професіоналізму науковця
6. Законодавчі основи професійної комунікації.
7. Науковий стиль української мови: призначення, сфера використання, ознаки.
8. Мовні особливості наукового стилю.
9. Різновиди наукового стилю та жанри наукової комунікації.
10. Первинні жары наукової комунікації як формати оприлюднення наукових здобутків.
11. Вторинні жары наукової комунікації.
12. Наукова комунікація в цифрову епоху.
13. Науковий дискурс. Стратегії наукового дискурсу.
14. Письмові форми наукової комунікації. Особливості наукового тексту.
15. Композиція наукової роботи.
16. Змістові елементи наукового тексту, їх мовна репрезентація.
17. Цитування в науковому тексті.
18. Бібліографічні стандарти.
19. Алгоритмічні приписи наукового тексту.
20. Мовна норма як необхідна передумова і складова культури наукової мови. Типи мовних норм.
21. Лексичні засоби для викладу наукової інформації
22. Основні категорії термінознавства. Поняття “термін”, “терміносистема”, “дефініція”.
23. Загальнонаукова і спеціальна термінологія. Професіоналізми у науковій комунікації.
24. Вимоги до вживання термінів.
25. Фахова термінологія в умовах глобалізації. Особливості перекладу фахових термінів.
26. Лексикографічні джерела та їх значення у становленні мовнокультурної особистості науковця-дослідника. Термінологічні словники української мови.

27. Вибір слова у науковому тексті (синоніми, пароніми).
28. Типові помилки у наукових текстах.
29. План як важливий засіб організації розумової праці науковця.
30. Тези як науковий жанр.
31. Анотування наукових текстів.
32. Стаття як самостійний науковий твір. Алгоритми до написання наукової статті.
33. Реферат як жанр академічного письма. Реферування наукових текстів.
34. Рецензія як критичне осмислення наукової праці.
35. Український мовний етикет та особливості його функціонування в науковій комунікації.
36. Культура наукового спілкування.
37. Жанри та особливості усної форми наукової комунікації Дискусія. Диспут. Полеміка.
Культура ведення полеміки
38. Вербальні компоненти спілкування.
39. Невербальні компоненти спілкування.
40. Слухання і його роль у науковій комунікації.
41. Поняття про аргументацію. Форми аргументації.
42. Поняття про критику. Види критики.
43. Технології комунікативного впливу. Мовні засоби переконування.
44. Умови ефективної мовленнєвої комунікації
45. Підготовка доповіді.
46. Структура наукової доповіді.
47. Публічний виступ у науковій спільноті.
48. Імідж ділової людини.
49. Гендерні особливості спілкування
50. Національні особливості спілкування.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

10.1. Навчально-наукові видання

1. Варинська А. М., Гнот В. Г., Кузнєцова І. В., Полупанова Н. В. Українська мова : термінознавство морської галузі : навч. посіб. Одеса, 2004. 108 с.
2. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Використання латинських висловів у науковому стилі (на матеріалі юридичної термінології) // Вісник Черкаського національного

- університету імені Богдана Хмельницького. Серія: "Педагогічні науки". – 2019. – №. 4 С.67-71.
3. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Ділова українська мова : навч. посіб. Одеса, 2012. 212 с.
  4. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Інновації в сучасній українській морській термінології //Термінологічний вісник. – 2019. – №. 5. – С. 268-273.
  5. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Українська мова (за професійним спрямуванням). Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні : навч. посіб. Одеса, 2012. 180 с.
  6. Варинська А.М., Корнодудова Н.М. Термінотворення в українській морській термінології (структурно-функціональна характеристика) // Linguistic Bulletin. 2022. №. 31.
  7. Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Кринець О. М. Фахова українська мова : навч. посіб. Київ, 2008. 272 с.
  8. Галузинська Л. І., Науменко Н. В., Колосюк В. О. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. К. : Знання, 2008. С.34-71.
  9. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ, 2009. 392 с.
  10. Онуфрієнко Г. С. Риторика : навч. посіб. Київ, 2008.
  11. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
  12. Сурмін Ю. П. Наукові тексти : специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посіб. Київ : НАДУ, 2008. 184 с.
  13. Торшина Л. М., Полупанова Н. В., Варинська А.М., Корнодудова Н.М. Російсько-український словник морської термінології з англійськими відповідниками. Київ, 2000. 282 с.
  14. Хоменко І.В. Еристика: мистецтво полеміки : навч. посіб. К. : Юрінком Інтер, 2001. С. 21- 69.
  15. Український правопис. Національна академія наук України. Київ, 2019. 392 с.
  16. Шепітько С. В. Компоненти наукового дискурсу / Наукові записки. Випуск 89 (5). Серія: Філологічні науки (мовознавство): У 5 ч. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. С.164-167.

10.2. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. APA Citation Style. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL : <http://nbuv.gov.ua/node/929>

2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. – К.: Видав. центр «Академія», 2004. – 344 с. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004078
3. Варинская А.М., Грудок-Костюшко М.А. Профессиональный диалог как эффективный способ изучения морской специальности иностранными студентами //II Всемирный конгресс в реальном и виртуальном пространстве «Восток-Запад: пересечения культур» / Япония, Киото. - Университет Киото Сангё, издательство "Tanaka Print", Том I, 2019. - С. 235-239. URL: https://japan-congress2019.bsu.ge/JAIRO_Congress_Volume_I_2019
4. Національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. URL : <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
5. Портал мовної політики [Електронний ресурс] / Мовне законодавство. URL : <http://language-policy.info/movnezakonodavstvo/zakonodavstvo-pro-movy-frantsuzkoji-respubliky/>
6. Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40). URL : http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/images/phocagallery/2017/Pryklady_DSTU_8302_2015.pdf
7. Типологія помилок у науковому тексті: збірник наукових праць / За ред. Симоненко Т. В. - Черкаси, 2011. - 120 с. URL : <http://eprints.cdu.edu.ua/234/1/tupologiya.pdf#page=10>
8. Український правопис. Національна академія наук України. Київ, 2019. 392 с. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onov1-pravo.pdf>
9. Холявко І.В. Культура наукової мови: навч посіб. Глухів, 2016. URL : <http://library.gnpu.edu.ua/books/Scientific%20language/Content.htm>
10. Холявко І. В. Функціонально-стильові відхилення в науковому тексті: специфіка редагування //Одеський лінгвістичний вісник. – 2014. – №. 4. – С. 291-294. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/2512/Kholyavko.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
11. Шевчук С.В Українське ділове мовлення : навч. посіб. Київ, 2008. - 301 с. URL: http://znaymovu.blogspot.com/2011/12/blog-post_6065.html
12. Шевчук С. В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. К. : Алерта, 2010. 696 с. URL : <http://westudents.com.ua/knigi/75-ukranska-mova-za-profesynim-spryamuvannyam-shevchuk-sv.html>
13. Kutuza, N., & Varynska, A. (2020). Neuropsychophysiological Basis of Communicative

Influence. *Journal of History Culture and Art Research*, 9(1), 107-114.
<https://doi.org/10.7596/taksad.v9i1.2539>

14. Varynska A. M. Dialogue in world integration processes Association agreement: from partnership to cooperation (collective monograph). - Hamilton, Ontario: Accent Graphics Communications & Publishing, 2018. - P. 22-25. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/6787/1/Guschuk%20%283акопане%29.pdf>
15. Varynska A. M., Kornodudova N. N. Maritime terminology in the format of international communication. *Association agreement: driving integrational changes. Collective monograph*. Chicago: Accent Graphics Communications, 2019. C. 547-566. URL : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3346533